សម្បទានដី

១. សេចក្តីផ្តើម

រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្រៅពីធានាអំពីសិទ្ធិមានកម្មសិទ្ធិឯកជនរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរនិងការទទួលស្គាល់សិទ្ធិមនុស្សរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ តាមរយៈមាត្រា៣១នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងតាមរយៈសន្ធិសញ្ញាក្រោមកាតព្វកិច្ចនៃសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ រដ្ឋធម្មនុញ្ញក៏បានធានាតាមរយៈមាត្រា៣២ នូវសិទ្ធិរស់រានមានជីវិត សេរីភាព និងសន្តិសុខបុគ្គលដែលមិនអាចចែកដាច់គ្នានៃសិទ្ធិដីធ្លី។

មាត្រា ៣៥ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញធានាសិទ្ធិប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការចូលរួមសកម្មក្នុងជីវភាពនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌របស់ប្រទេស និងធានាថាអង្គការរដ្ឋនឹងពិនិត្យយ៉ាងហ្មត់ចត់លើសេចក្តីស្នើទាំងឡាយរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ មាត្រា៤១ កថាខណ្ឌ១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញធានាសេរីភាពបញ្ចេញមតិ សេរីភាពសារព័ត៌មាន បោះពុម្ព និងសេរីភាពខាងការប្រជុំ។ មាត្រា៤២ កថាខណ្ឌ២ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ធានាសិទ្ធិចូលរួមក្នុងអង្គការមហាជនជួយគ្នាទៅវិញទៅមកការពារសមិទ្ធិផលជាតិ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ។

មាត្រា ៥១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញទទួលស្គាល់ថាកម្ពុជាប្រកាន់របបប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស។ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរជាម្ចាស់វាសនានៃប្រទេសជាតិ។ ដូច្នេះ ទោះជាច្បាប់ភូមិបាលផ្តល់ឲ្យអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនូវអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិឲ្យសម្បទានដីទៅរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គល ឬក្រុមមនុស្សក្តី ក៏រាល់ការធ្វើសម្បទានដីត្រូវតែភ្ជាប់ទៅនឹងការគោរពសិទ្ធិមនុស្សរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ដូចមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនិងសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ។

២. សម្បទានដី

សម្បទានដីគឺជាការប្រគល់ដីជាកម្មសិទ្ធិឯកជនរបស់រដ្ឋ ដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋទៅឲ្យរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គល ឬក្រុមមនុស្ស ដើម្បីកាន់កាប់និងប្រើប្រាស់តាមការកំណត់នៃច្បាប់ ។ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានដាក់ចេញនូវអនុក្រឹត្យចំនួន២ មានជាអាទិ៍ (១) អនុក្រឹត្យលេខ១១៩ ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និង(២) អនុក្រឹត្យលេខ១៤៦ ស្តីពីសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ។

ការប្រគល់ដីរបស់រដ្ឋ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងប្រយោជន៍សង្គមគឺជាការឲ្យដីរដ្ឋសម្រាប់ការសង់លំនៅដ្ឋាននិង/ឬសម្រាប់ការបង្កបង្កើនផលដោះស្រាយជីវភាព ក្នុងទំហំដីសមស្របមួយ[1]។ ការប្រគល់ដីដ៏ធំទូលាយទៅឲ្យអ្នកវិនិយោគទុនតាមរយៈកិច្ចសន្យាផ្តល់សម្បទានដីគឺជាការឲ្យដីជាប្រយោជន៍ខាងសេដ្ឋកិច្ចដែលការឲ្យនេះភ្ជាប់និងកាតព្វកិច្ចឲ្យអ្នកវិនិយោគទុននោះបង់ប្រាក់ជូន

[1] មាត្រា៤៩ នៃច្បាប់ភូមិបាល

រដ្ឋ។ អ្នកទទួលបានសម្បទានដីពីរដ្ឋាភិបាលបែបនេះ មានសិទ្ធិដាំដុះ និងធ្វើអាជីវកម្មកសិឧស្សាហកម្ម។

មានសម្បទានជាច្រើនទៀត ដែលមិនស្ថិតក្រោមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ភូមិបាល និងអនុក្រឹត្យទាំងពីរខាងលើ ដែលមានជាអាទិ៍ សម្បទានរ៉ែ សម្បទានកំពង់ផែ សម្បទានប្រលានយន្តហោះ សម្បទានរៀបចំតំបន់ឧស្សាហាកម្ម និងសម្បទាននេសាទ[2]។

៣. សម្បទានដីសង្គមកិច្ច

សម្បទានដីសង្គមកិច្ចគឺជាការផ្តល់ដីជាកម្មសិទ្ធិឯកជនរបស់រដ្ឋ ដោយឥតគិតថ្លៃទៅឲ្យគ្រួសារក្រីក្រគ្រួសារផ្លាស់ទីលំនៅដោយការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័នសាធារណៈគ្រួសាររងគ្រោះដោយគ្រោះធម្មជាតិគ្រួសារមាតុភូមិនិវត្តន៍ យោធិនរំសាយនិងគ្រួសារយុទ្ធជនពលីពិការ សម្រាប់សាងសង់លំនៅដ្ឋាននិង/ឬដាំដំណាំដើម្បីធានាជីវភាពរបស់ខ្លួន។[3] សម្បទានដីសង្គមកិច្ចចែកចេញជាពីផ្នែកសំខាន់ៗគឺ ៖

- សម្បទានដីសង្គមកិច្ចថ្នាក់មូលដ្ឋាន
- សម្បទានដីសង្គមកិច្ចថ្នាក់ជាតិ

៣.១ សម្បទានដីសង្គមកិច្ចថ្នាក់មូលដ្ឋាន

សម្បទានដីសង្គមកិច្ចថ្នាក់មូលដ្ឋានគឺជាការផ្តួចផ្តើមធ្វើផែនការសម្បទានដីដោយប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់ឬច្រើននាក់ ឬអង្គការ ឬតំណាងប្រជាពលរដ្ឋ ដើម្បីប្រជាពលរដ្ឋដែលគ្មានដីសាងសង់លំនៅដ្ឋាន និង/ឬដីដាំដុះធានាជីវភាព ដោយដាក់ផែនការនោះទៅក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ ដើម្បីស្នើសុំដីនោះមកប្រើប្រាស់។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ក៏អាចផ្តួចផ្តើមធ្វើផែនការសម្បទានដីសង្គមកិច្ចឲ្យទៅប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្របានផងដែរ[4]។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ដែលធ្វើផែនការសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ត្រូវបញ្ជូនរាល់ផែនការសម្បទានដីដែលបានផ្តួចផ្តើមនេះទៅក្រុមការងារថ្នាក់ស្រុក-ខណ្ឌ ដែលនឹងត្រូវបញ្ជូនបន្តទៅគណៈកម្មាធិការប្រើប្រាស់និងបែងចែកដីថ្នាក់ខេត្ត-ក្រុងដើម្បីសម្រេចយល់ព្រម ប៉ុន្តែត្រូវជូនដំណឹងទៅគណៈកម្មាធិការសម្បទានដីសង្គមកិច្ចថ្នាក់ជាតិដែលគណៈកម្មាធិការនេះ អាចលុបចោលការយល់ព្រមក្នុងរង្វង់ ៦០ ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃទទួលដំណឹង បើគណៈកម្មការឃើញមានកំហុស ឬឃើញថាមិនស្របតាមអនុក្រឹត្យឬច្បាប់[5]។ គំរូពាក្យសុំត្រូវកំណត់ដោយក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់និងដែលអាចរកបាននៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីស្រុក-ខណ្ឌ។

---

[2] មាត្រា ៥០ នៃច្បាប់ភូមិបាល

[3] មាត្រា ៥១ នៃច្បាប់ភូមិបាល និងមាត្រា ៣ នៃអនុក្រឹត្យលេខ១៩ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ថ្ងៃទី១៩ មីនា ២០០៣

[4] មាត្រា ៥ នៃអនុក្រឹត្យលេខ ១៩ ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ថ្ងៃទី១៩ មីនា ២០០៣

[5] មាត្រា ៦ នៃអនុក្រឹត្យលេខ ១៩ ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ថ្ងៃទី១៩ មីនា ២០០៣

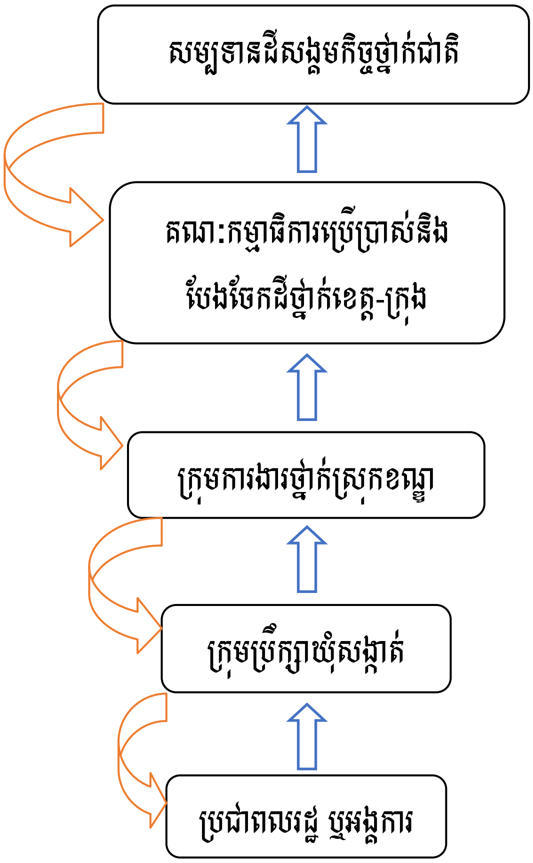

៣.២ សម្បទានដីសង្គមកិច្ចថ្នាក់ជាតិ

សម្បទានដីសង្គមកិច្ចថ្នាក់ជាតិ គឺជាការផ្តួចផ្តើមដោយក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធមួយឬច្រើនក្នុងការធ្វើផែនការសម្បទានដីសង្គមកិច្ចថ្នាក់ជាតិដោយដាក់ជូនផែនការនេះទៅគណៈកម្មាធិការសម្បទានដីសង្គមកិច្ចថ្នាក់ជាតិដើម្បីផ្តល់ឲ្យទៅប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រច្រើនគ្រួសារដែលមិនមានដីសាងសង់លំនៅដ្ឋាននិង/ឬដីដាំដុះក្នុងករណីសម្បទានដីសង្គមកិច្ចថ្នាក់មូលដ្ឋានមិនអាចធ្វើបាន[6]។ សម្បទានដីដែលផ្តួចផ្តើមដោយក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធមួយ ឬច្រើន អាចធ្វើនៅ ៖

- ***តំបន់ដាច់ស្រយាល*** ៖ ប្រជាពលរដ្ឋដែលគ្មានដីលំនៅដ្ឋាននិងដីដាំដុះ អាចទទួលបានដីដែលមានចំនួនប្រជាពលរដ្ឋមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីអភិវឌ្ឍដីនោះ។
- ***កន្លែងតាំងទីលំនៅថ្មី*** ៖ ដោយសារតែគ្រួសារត្រូវផ្លាស់ប្តូរទីកន្លែង ឬត្រូវទៅរស់នៅជាប់ណ្តោះអាសន្ន រង់ចាំសំណង់នៅទីប្រជុំជន។
- ***តំបន់ជាប់ទីតាំងសម្បាទានដីសង្គមកិច្ចអាចផ្សាយភ្ជាប់នឹងសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច*** ដើម្បីគ្រួសារអាចអភិវឌ្ឍកសិឧស្សាហកម្ម។
-

[6] មាត្រា ៧ និង ៨ នៃអនុក្រឹត្យលេខ១៩ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ថ្ងៃទី១៩ មីនា ២០០៣

- ***តំបន់អភិវឌ្ឍន៍ថ្មី*** ៖ សម្រាប់គ្រួសារដែលស្ថិតក្រោមការគាំទ្រពីម្ចាស់ជំនួយ ឬអ្នកវិនិយោគ។

យោងតាមការសន្យាក្រោមច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ច្បាប់ភូមិបាល២០០១ និងរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា១៩៩៣ ដែលការពារសិទ្ធិខាងលំនៅដ្ឋាន និងយោងតាមយោបល់រួមទី ៤ ស្តីពីសិទ្ធិមានលំដ្ឋានសមរម្យនិងយោបល់រួមទី៧ ទាក់ទងនឹងការបណ្តេញចេញដោយបង្ខំ ការដាក់ឲ្យប្រជាពលរដ្ឋនៅតំបន់ដាច់ស្រយាល ការតាំងលំនៅថ្មី តំបន់ជាប់ដីសម្បទាន ឬតំបន់អភិវឌ្ឍន៍ថ្មី ត្រូវតែជាសេចក្តីសម្រេចចិត្តដោយស្ម័គ្រចុងក្រោយរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ តាមរយៈការប្រឹក្សាយោបល់ដ៏ទូលំទូលាយនិងក្នុងលក្ខខណ្ឌណាក៏ដោយ ត្រូវគិតជាអាទិភាពដល់លំនៅដ្ឋានសមរម្យរបស់ប្រជាពលរដ្ឋឬត្រូវមានសំណងជាមុនដោយសមរម្យនិងយុត្តិធម៌[7]។

៤. លក្ខខណ្ឌដើម្បីទទួលបានសម្បទានដីសង្គមកិច្ច

លក្ខខណ្ឌចាំដើម្បីទទួលបានសម្បទានដីសង្គមកិច្ច មានជាអាទិ៍ ៖

- គ្រួសារក្រីក្រ
- គ្រួសារផ្លាស់ទីលំនៅដោយការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាធារណៈ
- គ្រួសាររងគ្រោះដោយគ្រោះធម្មជាតិ
- គ្រួសារមាតុភូមិនិវត្តន៍ យោធិនរំសាយ និងគ្រួសារយុទ្ធជនពលីពិការ
- គ្រួសារធំមានសមាជិកចាប់ពី៦នាក់ឡើងទៅ និង
- មេគ្រួសារជាស្រ្តី[8]

យ៉ាងណាក៏ដោយ មានលក្ខខណ្ឌជាច្រើនទៀតដើម្បីទទួលបានសម្បទានដីសង្គមកិច្ច[9] ដូចជា ៖

- ការជូនដំណឹងនិងផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈអំពីការដាក់ពាក្យសំដីការទទួលពាក្យ (គំរូពាក្យសុំនឹងត្រូវកំណត់ដោយក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្មនិងសំណង់)[10]។
- អ្នកសុំត្រូវមានសញ្ជាតិជាខ្មែរ ជាមេគ្រួសារមានសមាជិក ២ នាក់ឡើង និងមិនមែនជាកម្មសិទ្ធិករឬភោគីនៃដីផ្សេងដែលមានទំហំស្មើ។[11]
- បញ្ជីឈ្មោះអ្នកសុំ ត្រូវបិទផ្សាយជាសាធារណៈ។[12]

៥. លក្ខខណ្ឌនៃការកាន់កាប់ដីសម្បទានសង្គមកិច្ច

[7] មាត្រា ៤៤ កថាខណ្ឌ ៣ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងមាត្រា ៥ នៃច្បាប់ភូមិបាល២០០១

[8] មាត្រា ៣ និង ១១ នៃអនុក្រឹត្យលេខ១៩ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ថ្ងៃទី១៩ មីនា ២០០៣

[9] មាត្រា ៩ និង ១០ នៃអនុក្រឹត្យលេខ១៩ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច

[10] មាត្រា ១២ នៃអនុក្រឹត្យលេខ១៩ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច

[11] មាត្រា ១០ នៃអនុក្រឹត្យលេខ១៩ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច

[12] មាត្រា ១៣ នៃអនុក្រឹត្យលេខ១៩ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច

លក្ខខណ្ឌនៃការកាន់កាប់គឺសម្រាប់តែលំនៅដ្ឋាន និង/ឬធ្វើកសិកម្មជាលក្ខណៈគ្រួសារ។[13] ទំហំដីធំបំផុតសម្រាប់លំនៅដ្ឋានគឺ ១.២០០ ម៉ែត្រក្រឡានិងនៅជនបទអាចឡើងដល់ទំហំ ៣.៦០០ ម៉ែត្រក្រឡា[14]។ ដីកសិកម្មជាលក្ខណៈគ្រួសារគឺ ២ ហិកតា និងឡើងរហូតដល់ ៥ ហិកតា[15]។

ក្នុងរង្វង់ ៣ ខែបន្ទាប់ពីការទទួលបានដី អ្នកទទួលបានដីត្រូវសង់ទីជម្រកជាអចិន្ត្រៃយ៍ និងត្រូវធ្វើការដាំដុះក្នុងរង្វង់ ១២ ខែបន្ទាប់ពីទទួលបានដី។ អ្នកកាន់កាប់នឹងទទួលបានសិទ្ធិជាកម្មសិទ្ធិបន្ទាប់ពីកាន់កាប់បាន ៥ ឆ្នាំ។ អ្នកទទួលបានសម្បទានដីនេះ មិនអាចលក់ ដូរ ជួល ឬធ្វើអំណោយបានទេក្នុងរយៈពេល ៥ ឆ្នាំដំបូង។ ដីអាចដកហូតទៅវិញបាន នៅពេលដែលអ្នកកាន់កាប់មិនគោរពតាមលក្ខខណ្ឌនៃការកាន់កាប់[16]។

៦. សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច

សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចសំដៅដល់យន្តការសម្រាប់ផ្តល់ដីឯកជនរបស់រដ្ឋ[17]តាមរយៈកិច្ចសន្យាសម្បទានមួយជាក់លាក់ឲ្យទៅសម្បាទានិកប្រើប្រាស់ធ្វើអាជីវកម្មកសិកម្ម និងកសិឧស្សាហកម្ម[18]ដែលមានទំហំច្រើនបំផុតត្រឹមតែមួយម៉ឺនហិកតា[19]។ សម្បទានដែលលើសពីមួយម៉ឺនហិតាមុនច្បាប់ភូមិបាលចូលជាធរមានត្រូវកាត់បន្ថយ ប៉ុន្តែបើការបន្ថយធ្វើឲ្យខូចប្រយោជន៍នឹងត្រូវមានការលើកលែងពិសេស។ នីតិវិធីកាត់បន្ថយ ឬលើកលែងពិសេសត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។ សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច មិនអាចប៉ះពាល់ដល់ផ្លូវគមនាគមន៍ ដីចំណីផ្លូវ និងដីចាំបាច់សម្រាប់ថែទាំផ្លូវទឹក ត្រពាំង បឹង នឹងដី ដែនបម្រុង ដែលមានប្រយោជន៍ដល់ការរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋឡើយ។

៦.១ លក្ខខណ្ឌទូទៅសម្រាប់ផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច [20]

សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចអាចផ្តល់ចំពោះតែដីដែលស្ថិតក្នុងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ៥ យ៉ាង ដូចជា ៖

(១) ដីដែលបានចុះបញ្ជីនិងចំណាត់ថ្នាក់ថាជា*ដីឯកជនរបស់រដ្ឋ*

(២) ដីស្ថិតក្នុងផែនការប្រើប្រាស់អនុម័តដោយគណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋថ្នាក់ខេត្ត-ក្រុង

(៣) ដីដែលបានវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន និងដល់សង្គមរួចហើយ

(៤) ដីមានដំណោះស្រាយសំណាងដល់អ្នកត្រូវតាំងទីលំនៅថ្មី ស្របតាមច្បាប់រួចហើយ

(៥) ដីមានការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈ ឬជាមួយអាជ្ញាធរនិងប្រជាពលរដ្ឋរួចហើយ

---

[13] មាត្រា ១៥ នៃអនុក្រឹត្យលេខ ១៩ ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច

[14] មាត្រា ១៦ នៃអនុក្រឹត្យលេខ ១៩ ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច

[15] មាត្រា ១៧ នៃអនុក្រឹត្យលេខ ១៩ ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច

[16] មាត្រា ១៨ នៃអនុក្រឹត្យលេខ ១៩ ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច

[17] មាត្រា ៥៨ កថាខណ្ឌ ២ នៃច្បាប់ភូមិបាល

[18] មាត្រា ៤៩ កថាខណ្ឌ ២ នៃច្បាប់ភូមិបាល និងមាត្រា ២ នៃអនុក្រឹត្យលេខ១៤៦ស្តីពីសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច

[19] មាត្រា ៥៩ នៃច្បាប់ភូមិបាល

[20] មាត្រា ៤ នៃអនុក្រឹត្យលេខ ១៤៦ ស្តីពីសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច

៦.២ ការវាយតម្លៃមុនផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច [21]

សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចអាចផ្តល់ចំពោះតែដីដែលបានវាយតម្លៃតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ មានជាអាទិ៍ ៖

(១) បង្កើនផលិតផលកសិកម្ម និងកសិឧស្សាហកម្មជាមួយបច្ចេកវិទ្យាទំនើប

(២) បង្កើនការងារកាន់តែច្រើន

(៣) លើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

(៤) ការពារបរិស្ថាន និងគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយចីរភាព

(៥) មានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់សង្គមតិចបំផុត

(៦) មានផ្សារភ្ជាប់នឹងសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ប្រសិនបើមាន

សម្បទានរ៉ែ សម្បទានកំពង់ផែ សម្បទានប្រលានយន្តហោះ សម្បទានរៀបចំឧស្សាហកម្ម និងសម្បទាននេសាទ គឺជាសម្បទានដែលមានរូបភាពអនុញ្ញាតឲ្យប្រើប្រាស់ រៀបចំ និងធ្វើអាជីវកម្ម និងមិនស្ថិតក្រោមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ភូមិបាលទេ។[22]

សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចមិនអាចបង្កើតសិទ្ធិជាកម្មសិទ្ធិបានទេ ប៉ុន្តែអាចបង្កើតសិទ្ធិលើការប្រើប្រាស់ដី[23]ក្នុងរយៈពេល ៩៩ ឆ្នាំយ៉ាងច្រើននៃកិច្ចសន្យា[24]។ អ្នកទទួលបានសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចត្រូវចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មរបស់ខ្លួនក្នុងពេល ១២ ខែបន្ទាប់ពីទទួលបានសម្បទានដី[25] និងត្រូវបង់ថ្លៃជូនរដ្ឋ។

យោងតាមសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់ក្រសួងបរិស្ថានចុះថ្ងៃទី២៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៥ សូមបញ្ជាក់ថារាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានសម្រេចជាគោលការណ៍ក្នុងការកាត់បន្ថយពេលនៃការអនុវត្តន៍គម្រោងដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចទាំងអស់មកត្រឹមនៅយ៉ាងយូរ ៥០ ឆ្នាំតែប៉ុណ្ណោះ។

ឯកសារយោង

ច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ២០០១

អនុក្រឹត្យលេខ ១៩ ស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច

អនុក្រឹត្យលេខ ១៤៦ ស្តីពីសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច

សូមស្វែងយល់បន្ថែមអំពីសិទ្ធិដីធ្លីតាមរយៈ: www.sithi.org/landrights

មជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា
Cambodian Center for Human Rights

[21] មាត្រា ៥ នៃអនុក្រឹត្យលេខ ១៤៦ ស្តីពីសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច

[22] មាត្រា ៥០ នៃច្បាប់ភូមិបាល

[23] មាត្រា ៥២ នៃច្បាប់ភូមិបាល

[24] មាត្រា ៦១ កថាខណ្ឌនៃច្បាប់ភូមិបាល

[25] មាត្រា ៦២ នៃច្បាប់ភូមិបាល